

4 juli 2021

GEDOE IN DE GEMEENTE...

Bijbellezing: Handelingen 6, 1 vers 7

Gemopper in de kerk... Gedoe... Kritische geluiden... Wat doet het met je? Misschien erger je je er wel aan. Misschien schiet je ervan in de kramp en wordt je er vooral verdrietig van. Of misschien denk je als jongere wel: is dat nou de kerk? En moet ik mij *daar* thuis gaan voelen? Of misschien – we kunnen het ook omdraaien – bent u of ben jij zelf wel zo'n iemand die op dit moment in de mopperstand staat. Dat u vindt dat er dingen echt niet goed gaan, dat je je zorgen maakt. Of dat jij vindt dat er echt iets moet veranderen in de kerk

In deze preek wil ik eens kijken met jullie naar zo'n situatie in de eerste christelijke gemeente, vlak na Pinksteren. Het ging aanvankelijk zo mooi met deze gemeente, men was één met elkaar, men deelde geld en goederen met elkaar, men zorgde voor elkaar, men loofde samen de Heere God..., maar nu is er onrust ontstaan. Gemor, gemopper. Laten wij met elkaar gaan bekijken wat wij van die situatie kunnen leren voor onszelf, maar ook wat wij over de Heere God kunnen leren en over Zijn werk in de gemeente en in ons leven.

Eerst even bekijken: wat is er precies aan de hand? Dat staat gelijk in vers 1: *in die dagen, toen het aantal discipelen steeds toenam, ontstond er gemor van de Griekssprekenden tegen de Hebreëen, omdat hun weduwen bij het dagelijks dienstbetoon over het hoofd gezien werden.* Er werden bepaalde mensen over het hoofd gezien in de kerk. Ze werden niet gezien. De weduwen, zo vertelt Lukas. Dat klinkt misschien wat apart, maar weduwen worden in de Bijbel wel vaker in het bijzonder vermeld, vaak samen met wezen (weeskinderen) en ook vreemdelingen. Dat waren namelijk drie heel kwetsbare groepen in de tijd van de Bijbel. Hier gaat het over *Griekssprekende* weduwen, hoe zit dat? Nu, Jeruzalem was toen al een soort multiculturele stad. Joden waren, mede door de oorlogen, overal verspreid geraakt in de toenmalige wereld, maar er was de neiging om op latere leeftijd weer terug te keren naar Jeruzalem, om daar bij de heilige stad begraven te willen worden. Nu, als het inderdaad zo is dat men vanuit de Griekse wereld rondom Israël op latere leeftijd terugkeerde naar Jeruzalem, dan is het verklaarbaar waarom er zoveel Griekssprekende weduwen in en nabij Jeruzalem woonden. Van deze Griekssprekende joden was er een aantal tot geloof gekomen in de Heere Jezus. Net zoals van de Hebreuwsprekende joden in Jeruzalem. Zo kwam het dat de eerste gemeente vanaf het begin al multicultureel was: joden die altijd in hun eigen land hadden gewoond, zoals de twaalf apostelen ook, Hebreuwsprekende joden en joden die vanuit het buitenland kwamen en Griekssprekend waren en de Griekse cultuur met zich mee hadden gebracht.

Maar blijkbaar was het lastig om een multiculturele gemeente te zijn. De discipelen spraken op die Eerste Pinksterdag alle joden in alle talen aan, maar nu bleek er later toch een taal- of cultuurbarrière te zijn. Die Griekssprekende joden werden over het hoofd gezien. Ze waren misschien wel in minderheid. Of zij vormden hun eigen cultuur en vonden het wat lastig om aansluiting te vinden. Ik weet het eigenlijk niet, waarom dat onderscheid zo hardnekkig was. Maar het is wel heel herkenbaar: je bent allemaal één, één in Christus, en toch zijn er soms van die subtiele onderscheidingen, onderhuids, soms zonder dat je het doorhebt..., dan blijken er toch weer groepen te zijn, natuurlijke verbindingen met sommigen wel en sommigen niet, links-rechts, oud tegenover jong of wat dan ook.

Ik denk dat dat van alle tijden en alle plaatsen is. Maar daar moeten wij daarom echt met elkaar op bedacht zijn en op bedacht blijven. Want soms heb je het zelf niet eens door. Ik vraag mij af, of men toen in Jeruzalem het echt doorhad en *bewust* onderscheid maakte, of dat men gewoon per ongeluk die groep over het hoofd zag. Want ja: de gemeente groeide en groeide maar..., 3000 mensen, 5000 mensen, prachtig!,

maar het werd steeds lastiger om overzicht te hebben..., je kende elkaar niet allemaal meer... Soms heb je het daardoor zelf niet eens door dat er een bepaalde groep toch – ondanks alle goede bedoelingen - over het hoofd gezien wordt. Even concreet: ik moet denken aan wat ik las van een vrouw die rolstoelgebruiker is. Zij schreef in haar boek over hoe kerken soms goedbedoeld de mist in gaan met aandacht voor de gehandicapte medemens. Dan wil een kerk heel open en gastvrij zijn – wij zijn een laagdrempelige gemeente hoor! – maar er blijkt wel een letterlijke drempel bij de kerkdeur te liggen die heel moeilijk is voor rolstoelgebruikers om over te gaan en er is ook geen invalidentoilet aanwezig. ... Of een ander voorbeeld: er wordt in een gemeente wel honderd keer tegen jongeren gezegd dat zij welkom zijn, dat zij er bij horen..., maar in heel veel dingen voelen de jongeren dat zij zich vooral moeten aanpassen aan hoe het daar gaat en dat zij eigenlijk niet echt gekend zijn in wat hen beweegt en wat hen bezig houdt. ... Of een voorbeeld uit mijn vorige gemeente: regelmatig hadden wij als gemeente contact met mensen met een niet-Nederlandse nationaliteit. We liepen een stukje met elkaar op, eentje deed belijdenis, maar het bleek soms zo lastig te zijn om in zo'n vooral blanke gemeente te aarden... Wat is het belangrijk om van die eerste gemeente te leren dat er verschillende groepen zijn, culturen, individuen die elk tot hun recht moeten komen. Een gemeente is per definitie divers en dat vraagt om oog voor elkaar, om aanpassingen, om soms je stem te laten horen of om soms even je eigen stem wat minder te laten horen. Laten wij er op bedacht blijven en soms gewoon even om ons heen kijken.

Maar weet u wat ik nu zo mooi vindt? Dat dit gemor, dat gemopper in de gemeente van Jeruzalem wel tot iets goeds heeft geleid. Want wat gebeurt er? De apostelen, die tot dan toe de leiding hadden in de gemeente, sussen de boel niet, maar nemen het geklaag van deze Griekssprekende weduwen serieus en roepen de gemeente bij elkaar: 'dit kan zo niet. Er moet iets gedaan worden'. En vervolgens worden zeven personen aangesteld die zich erop moeten toelagen om deze groep Griekssprekende weduwen te helpen. Wat mooi: die apostelen die de leiding hadden en die tot dan toe zorgden voor een goede verdeling van voedsel en goederen ('de tafelbediening' zoals dat hier wordt genoemd), die apostelen stellen van het een op het andere moment een zevental personen naast hen verantwoordelijk! Dat is een behoorlijke verandering in organisatie! Nu had je dus een twaalfstal en een zevental. En de verdeling van de goederen en voedsel en dergelijke, dat zal vanaf nu ook heel anders gaan. Maar heel de gemeente stemde er gelijk mee in. Mooi hè, dat zo'n best ingrijpende verandering zo soepel ging... en dat dit gemor en gemopper uiteindelijk tot zo'n mooi resultaat heeft geleid.

Wat wil ik hier nu mee zeggen? Nou niet dat alle veranderingen zo makkelijk moeten gaan en zo makkelijk moeten worden gedaan als toen. Soms wel. Soms niet. Maar waar het mij om gaat: *blijkbaar kan een gemeente door bepaalde pijnen heen juist groeien en zich ontwikkelen.* Dat gemopper in de gemeente toen was pijnlijk, maar heilzaam. Die storm in de gemeente toe was niet leuk, maar wel goed! In een gemeente zijn bepaalde vormen van gemopper dus soms heel heilzaam. Soms is weerstand tegen bepaalde dingen heel niet negatief, maar juist belangrijk! Schiet daarom niet gelijk in de kramp. Ga niet gelijk weerleggen en reageren, maar kijk eens wat voor waarde daar misschien in is te vinden. En soms zijn schijnbaar tegenovergestelde groepen juist nodig om elkaar in balans te houden. Ik zeg het nu misschien wat al te harmonieus allemaal – want soms is dat gemopper en gedoe ook helemaal niet leuk! – maar schiet niet in de kramp bij weerstand en gemopper. Wordt niet gelijk somber of ga niet gelijk negatief denken over de kerk als het er soms even stormt ('is dit nu de kerk?') En wees ook niet gelijk bang voor veranderingen, maar kijk eens naar hoe die apostelen en de gemeente ermee omgaan: zij stonden open voor tegengeluiden, zij waren flexibel in hoe de gemeente georganiseerd moest worden en ze gingen mee. ... Wat zegt het over mij, als ik moeite heb met onrust en gemopper? Of wat zegt het over

mij, als ik gelijk er iets uit moet klappen wanneer iets mij niet past en mij raakt? Of wat zegt het over mij, als ik elke verandering als een gevaar interpreteer? Waar ben ik dan bang voor? Wat meen ik dan te moeten vasthouden allemaal? Zou ik..., zouden wij misschien soms wat meer naar God moeten kijken en op de Heilige Geest moeten vertrouwen misschien...?

De apostelen namen het gemopper serieus. En zij waren flexibel: ze gooiden gelijk de organisatievorm om en hoe(!): zeven mensen werden aangesteld, met allemaal Griekse namen..., bijzonder veelzeggend: 'zo, laten wij dat Griekse gedeelte van onze gemeente echt een podium geven, laten wij echt laten zien dat zij gezien worden!'. De apostelen namen het serieus. Zij waren flexibel. *En zij richtten zich op de kern van het gemeente-zijn: het geloof in de Heere Jezus Christus.*

Want *waarom* ondernamen zij gelijk actie? Nu, dat staat in vers 2: 'het is niet behoorlijk', zo zeggen zij tegen de gemeente, 'het is niet behoorlijk dat wij nalaten het Woord van God te verkondigen om de tafels te dienen'. De verkondiging van het Woord van God mocht er niet onder lijden. Het getuigenis van Jezus Christus, wat Hij voor ons heeft volbracht: Zijn sterven en opstaan, Zijn liefde en genade, maar ook Zijn oproep om Hem te volgen en alles voor Hem op te geven... dat moest verteld blijven worden. Door dat gemopper en die onrust in de gemeente, ging heel energie verloren en werd men bij de kern van het gemeente-zijn vandaan getrokken. Als de apostelen niet oppasten, kwamen zij niet meer toe aan hun eigenlijke taak: de verkondiging van het Evangelie, het onderwijs, het delen van het geloof. Ik hoor hierin een oproep tot ons als gemeente, tot ons als kerk van alle tijden en alle plaatsen: zorg ervoor dat die verkondiging van het Evangelie niet belemmerd wordt. Alle blokkades die dat in de weg staan, pak die aan. En laat alles – de organisatievorm, maar ook de agenda van de gemeente en ook je persoonlijke inzet – afgestemd zijn op dit doel, dit verlangen: met elkaar delen en uitdelen Wie Jezus is, wat Hij voor ons heeft gedaan en wat Zijn redding betekent. Zorg ervoor dat in alle taken en acties, maar ook in alle verschillen en soms ook meningsverschillen dit toch bovenaan blijft staan en alle ruimte krijgt: *Wie Jezus is, wat Hij voor ons heeft gedaan en wat Zijn redding betekent.* Dat geloof, die bevrijding die Hij heeft gebracht, die liefde en genade van God voor mensen die soms zo star en eigenwijs en los van God leven... dat Evangelie van Gods genade en liefde..

Ik wil nog twee dingen zeggen over hoe de apostelen dit probleem hebben aangepakt. Ten eerste beseffen zij heel goed wat hun eigen verantwoordelijkheid en wat de verantwoordelijkheid van de gemeente is. De apostelen gaan niet stug en al zuchtend verder met de tafeldienst, ook al hebben zij er eigenlijk heel geen tijd voor. Ik zie dat als predikant zo gebeuren: hier een extra overleg inplannen, daar een brandje blussen, hier nog een mailtje aan besteden..., nee, de apostelen wisten zich te houden bij hun kerntaken: de verkondiging en de gebeden. Stille tijd en overdenken, prediking en catechese, de gemeente en ook de mensen daarbuiten deelgenoot maken van het Evangelie van Jezus Christus.

Dit acute probleem werd dan ook in het midden van de gemeente neergelegd. 'Zie daarom uit' (vers 3), zo zeggen ze aan de gemeentevergadering, naar mannen uit uw midden'. Het was niet het probleem van de apostelen. Het is niet de zorg van de kerkenraad. Het was een gezamenlijk probleem en een gezamenlijke zorg, waar de gemeente bij betrokken werd en haar verantwoordelijkheid in moest nemen. Wat een prachtige vorm van leiderschap om zo de gemeente erin de betrekken en haar haar verantwoordelijkheid te laten verstaan.

En wat die zeven mannen betreft..., ook van hen werd echt wat gevraagd. Er werd niet slechts gezocht naar mensen die handig waren in het uitdelen. Nee, 'zie daarom uit naar zeven

mannen uit uw midden, van wie men een goed getuigenis geeft (mensen die goed bekend staan in de gemeente), vol van de Heilige Geest en van wijsheid... Er mag wat van de kandidaten verwacht worden blijkbaar! Nee, het gaat niet om bijzonder getalenteerde mensen die overall goed in zijn - ik hoor eigenlijk niets over hun vergadertechnieken, hun communicatietalent enzovoort - *het gaat om hun geloof en geloofsleven.* Dat zij dicht bij God leven, zich afhankelijk weten van de Heilige Geest, dat zij geestelijke wijsheid hebben vergaard en daarin zijn gegroeid in hun leven. Dus ook bij die zeven Griekse diakenen die de tafelbediening doen, gaat het allereerst om hun geloof. Maar ook als je als kerkrentmeester wordt aangesteld en vooral met cijfers en andere data en regelingen belast bent. Je bent niet met een organisatie bezig, maar hebt een verantwoordelijkheid gekregen in Gods gemeente. Zo aan het werk gaan, geleid en begaafd door de Heilige Geest, in afhankelijkheid en nederigheid voor God, uit liefde voor Jezus Christus en Zijn gemeente. Daar komt het op aan, wat je ook doet in de gemeente. Of het nu op de voorgrond of op de achtergrond is, heel geestelijk of heel praktisch: geleid en begaafd door de Heilige Geest, in afhankelijkheid en nederigheid voor God, uit liefde voor Jezus Christus en Zijn gemeente.

Ik sluit af met het belangrijkste wat er over deze geschiedenis valt te vertellen. We hebben ons heel de tijd gericht op dat gemor, dat gedoe in de gemeente en hoe de apostelen hier bijzonder wijs mee omgaan..., maar het belangrijkste staat hieraan vooraf en hierop volgend door Lukas beschreven. In vers 1 vertelde Lukas 'in die dagen, toen het aantal discipelen steeds toenam, toen ontstond er gemor (enzovoort)... En in vers 7, na dit voorval, staat: *én het Woord van God verbreidde zich en het aantal discipelen in Jeruzalem nam sterk toe.* Dit voorval, hoe vervelend het ook is geweest voor de betrokkenen, staat ingekaderd – letterlijk ingekader – in Gods werk: God Die doorgaat met Zijn werk en groei aan de gemeente geeft.

In de afgelopen weken hebben wij nu drie situaties gezien, waardoor Gods werk en het missionair zijn van de gemeente, werd gedwarsboemd. Tijdens onze Avondmaalsdienst, drie weken geleden lazen wij over de genezing van die kreupele man bij de tempel. Maar naast de dankbaarheid van die man, was er de woede van de leiders van het joodse volk: die apostelen, die volgelingen van Jezus, moesten hun mond houden! Men stond niet open voor het Evangelie van Jezus Christus. Vorige week lazen wij over Ananias en Saffira en hun leugen. Schijnheiligheid binnen de gemeente, ook dat maakt heel het missionair zijn van de gemeente kapot: 'en dat noemt zich nou kerk!' En vandaag lazen wij over interne onrust, gedoe in de gemeente, waardoor de apostelen bijna niet meer toekwamen aan de verkondiging van het Evangelie. Op precies dezelfde manieren kan ons gemeente zijn en missionair zijn anno nu ook bedreigd worden. Door de samenleving die de goede boodschap niet wil horen. Door hoe beschamend wij als christenen soms leven en met elkaar omgaan. Door interne onrust, die zoveel energie vraagt. En toch..., en toch gaat God met Zijn werk door. God is getrouw, Zijn plannen falen niet. Ondanks al het menselijk falen van gemeenteleden en gemeenten. Zullen wij ons daaraan vasthouden? In wat wij doen..., in wat wij anders moeten doen of juist waarmee wij moeten doorgaan..., in hoe wij met elkaar omgaan..., in wat wij angstig vinden en waar wij ons zorgen over maken..., in hoe je zelf gemeentelid bent... kijk naar dat grote werk van God: Jezus Christus en Zijn volbrachte werk. Dat laat God bekend maken, heel de wereld door. Daar gaat het om! Om die liefde en genade van die grote God voor deze gebroken wereld. God is getrouw, Hij gaat met dat werk door. Laten wij er alles voor in het werk stellen om daar met elkaar een heel klein schakeltje in te mogen zijn.